

قدرت بازدارندگی امروز ایران حاصل ایمان و مجاهدت ۴۷ ساله رهبر شهید است

اینکه در عراق، کشوری که دشمنان سال‌ها برای ایجاد نفاق در آن تلاش کردند، بیش از ۱۰ میلیون نفر برای تشییع رهبر انقلاب شرکت کردند گواه این است که وقتی کسی ایمان به خدا داشته باشد و عمل صالح انجام دهد، خداوند محبت او را در دل بندگان قرار می‌دهد و این عشق مردم به رهبرشان، یک پدیده الهی است؛ نه ساخته و پرداخته دستگاه‌های تبلیغاتی

آیت‌الله سید یوسف طباطبائی نژاد، نماینده ولی‌فقیه در استان و امام‌جمعه اصفهان

حضور تاریخی مردم در تشییع رهبر شهید انقلاب نشان‌دهنده شکست قطعی توطئه‌های دشمنان است

محمد نورصالحی، رئیس شورای اسلامی شهر اصفهان

شهر و شورا ۰۳

ثار و انتظار؛ هویت جمعی شیعه

بررسی مفهوم ثار، انتقام و خون‌خواهی در گفتمان تشیع

مهم‌ترین تفسیر ثار الله این بوده که خداوند «خون‌خواه» و «ولی‌دم» امام حسین (ع) است. خون‌خواهی امام به معنای زنده‌شدن تمامی ارزش‌های الهی است که سید الشهدا جان خود را برای احیای آن فدا کرد. خون‌خواهی حسین (ع) که همان زنده کردن آرمان‌های حسینی است، با برپایی عدالت در سراسر عالم محقق خواهد شد

امیر احمد نژاد، عضو هیئت علمی دانشکده علوم قرآن و حدیث دانشگاه اصفهان

اندیشه ۰۴

نوجوان باید بار انقلاب را به دوش بگیرد

گزارشی از اجرای طرح تربیتی بنیاد برکت در اصفهان و تلاش برای تبدیل نوجوانان به کنشگران فرهنگی و اجتماعی

باید به سمتی حرکت کنیم که بار انقلاب را دوباره بر دوش نوجوانان قرار دهیم؛ نه اینکه صرفاً به آن‌ها خدمات دهیم یا برایشان کلاس وارد و برگزار کنیم، اما فرصت نقش‌آفرینی و کنشگری اجتماعی در اختیارشان نگذاریم

محمد پناهی، دبیر قرارگاه تربیت بنیاد برکت در استان اصفهان

سال‌هاست نام بنیاد برکت با مدرسه‌سازی، ایجاد اشتغال، توسعه زیرساخت‌ها و محرومیت‌زدایی در مناطق کم‌برخوردار گره خورده، اما در سال‌های اخیر این بنیاد، در کنار مأموریت‌های عمرانی و اقتصادی خود، به حوزه‌ای ورود کرده که شاید کمتر از سایر فعالیت‌هایش درباره آن سخن گفته شده است؛ «تربیت نوجوانان». این رویکرد بر این باور استوار است که محرومیت، تنها با ساخت مدرسه، ایجاد شغل یا توسعه زیرساخت‌ها از بین نمی‌رود؛ بلکه هر منطقه برای رسیدن به توسعه پایدار، به نیروی انسانی توانمند، مسئولیت‌پذیر و دارای هویت اجتماعی نیز نیاز دارد؛ بر همین اساس، بنیاد برکت با راه‌اندازی «قرارگاه تربیت» تلاش کرده در تعامل با مجموعه‌های فرهنگی، به توانمندی مربیان و نوجوانان فرهنگی بپردازد؛ نوجوانانی که قرار است تنها مخاطب برنامه‌های فرهنگی نباشند؛ بلکه خود به بازیگران اصلی عرصه‌های اجتماعی و فرهنگی محله‌هایشان تبدیل شوند. در این الگو، به جای ایجاد ساختارهای جدید، ظرفیت گروه‌های مردمی تقویت می‌شود تا با اتکا به تجربه میدانی و شناخت بومی، بتوانند نسل تازه‌ای از کنشگران نوجوان را تربیت کنند. استان اصفهان یکی از نخستین استان‌هایی است که اجرای این طرح را آغاز کرده و امروز به عنوان یکی از استان‌های الگوی قرارگاه تربیت شناخته می‌شود. در این گفت‌وگو با محمد پناهی، دبیر قرارگاه تربیت بنیاد برکت در استان اصفهان، از چرایی ورود بنیاد برکت به عرصه تربیت، شکل‌گیری قرارگاه تربیت، تجربه‌های میدانی آن در اصفهان و نتیجه کارشان در یک سال اخیر صحبت کرده‌ایم...

ناآهنگ‌ها ۰۵

فاطمه رجب‌زاده

توفیق اجباری

باشگاه سپاهان برای ادامه فعالیت نیازمند اصلاح سیستم مدیریتی است

ورزش ۰۷

از مشاور املاک متخلف شکایت کنید

بر اساس مصوبه سران قوا، متخلف افزایش اجاره بها بیش از میزان مصوب تا ۱۰ برابر میزان گران‌فروشی جریمه می‌شود و امکان پلمب دفتر مشاور املاک وجود دارد

اقتصاد ۰۶

تشییع روی‌شانه‌های تصویر

پنج روایت از پنج عکس در روزهای تشییع آقای شهید

آنچه برای من اهمیت داشت، ثبت سکوت بود، سکوتی که میان ازدحام گم شده بود. این قاب، بیش از آنکه تصویری از یک مراسم باشد، روایتی از انسان‌هایی است که هر کدام در گوشه‌ای از شهر، سوگ خود را به شیوه‌ای شخصی زندگی می‌کردند

نگاربردگی

روی دیوار خیابان‌ها شعارهای گوناگونی نوشته بودند؛ ولی یک نوشته بیشتر از همه من را جذب کرد و آنجا فهمیدم مردم قم آغوششان را برای آقای شهید باز کرده‌اند: «آقای همه خوبی‌ها، به شهر قم خوش آمدید.»

محمد جواد بهارلو

دختری خیلی بی‌تاب بود و این بی‌قراری را بعد از سال‌ها عکاسی می‌توانستم در چشمانش ببینم؛ تا جایی که بی‌طاقتی او من را به هم ریخت و اشکم جاری شد. دخترک مدام به مسیر مترو نگاه می‌کرد و در تکاپو بود. مطمئناً پیش خود می‌گفت پس چرا این قطار لعنتی نمی‌آید. به نوع انتظارکشیدنش خیلی غبطه خوردم. کادر را بستم و آن لحظه را ثبت کردم و همان نقطه نشستم

محمد قاسمی

روز تشییع، صحنه چیزی فراتر از یک تشییع بود. تجسم روح یک ملت بود. نکته جالب این بود که مردم از همه اقشار و با همه وجودشان آمده بودند و همگی احساسی داشتند بین غم از دست دادن و شعله خون‌خواهی. بین این همه سوگ و ماتم، یک ستون قد علم کرده بود با این مضمون که ما فقط به خاطر سوگواری اینجا نیستیم و برای انتقام و بیعت با رهبر جدید آمده‌ایم. گرچه رهبر عوض شده، مسیر استقامت از همیشه جاری‌تر است

محدثه شیخی

در میان جمعیت، مردی بود که کلاه و لباسش را با گل و برگ آراسته، و بر سینه‌اش، ردیف‌دیف عکس شهدای میناب را آویخته بود، شهدایی که شاید هیچ کدام از شهر خودش نبودند؛ اما گویی همه را می‌شناخت. دست به شقیقه، سلامی رسمی و ایستاده تحویل می‌داد. انگار به جای یک نفر، ده‌ها نفر را همراه خودش به بدرقه آورده بود

فرزانه نجفی

هنر ۰۸

الهه السادات
بدیع زادگان

دبیر موقه اندیشه

«ثار» در گفتمان شیعی، فراتر از یک واژه تاریخی، مفهومی بنیادین در فلسفه سیاسی است. اوج ظهور این اصطلاح در واقعه

عاشورا بوده که به نیرویی محرک برای عدالت خواهی مادام العمر شیعه تبدیل شد؛ اما چرا با وجود کشته شدن قاتلان کربلا، فریاد «یا ثارات الحسین» خاموش نشد؛ انتقام و خون خواهی چه جایگاهی در مکتب تشیع دارد؟ آیا فرهنگ ثار با زمینه سازی مفهوم «انتظار منجی منتقم» مرتبط است؟ بر این اساس، «اصفهان زیبا» گفت وگویی را با امیر احمد نژاد، عضو هیئت علمی دانشکده علوم قرآن و حدیث دانشگاه اصفهان، ترتیب داده است تا به

واکاوی بیشتر این مباحث بپردازد.

■ واژه ثار
به چه معنی
است و در نهضت
حسینی چه
جایگاهی دارد؟

ثار رکن هویت جمعی شیعی در واقعه عظیم کربلا و سبب زنده نگه داشته شدن قیام عاشورا است. «ثار» به معنای خون و البته جنبه معنوی خون است و در معنای انتقام و خون خواهی نیز بسیار به کار می رود. معانی مختلفی برای «ثار» گفته شده، اما آنچه در این گفت وگو مدنظر بوده، جهت دهی ثار به مسیر حرکت شیعه است که نشان می دهد چرا شیعیان همواره حادثه عاشورا را در کانون توجه داشته اند. اگر بخواهیم چند وجه مشترک میان همه فرق شیعه نام ببریم، سیدالشهدا (ع) یکی از وجوه اصلی این مکتب است. شیعه زیدی، اسماعیلی، فتحی و ده ها فرقه شیعه دیگر که از بسیاری از آن ها امروز نامی هم باقی نمانده، همگی در یک محور اشتراک دارند و آن، ثار، خون حسین بن علی (ع) و تلاش برای خون خواهی اوست. پرسش این است که چرا این مسئله تا این اندازه در میان فرق شیعه برجسته است؟ چرا در شاخه اصلی شیعیان که دوام بیشتری آورده و از بحران ها، بهتر عبور کرده، یعنی شیعه دوازده امامی، ائمه تا این اندازه بر نمادهای مربوط به عاشورا تأکید داشته اند؟ چرا زیارت سیدالشهدا (ع) این قدر اهمیت دارد؟ مگر ما حرم امیرالمؤمنین (ع) را در نجف نداریم؟ مگر حرم رسول الله (ص) را در مدینه نداریم؟ مگر سایر مشاهد مشرفه را نداریم؟ اما محور اصلی تأکید های اهل بیت (ع) برای زیارت، کربلاست. تاریخ فراموش نخواهد کرد وقتی در دوران خلفای عباسی، تصمیم گرفتند هوشمندانه ترین ضربه را به مهم ترین پایگاه هویتی شیعیان

وارد کنند و زیارت قبر امام حسین (ع) برای همیشه فراموش شود، چگونه با شکستی بزرگ مواجه شدند؛ چرا که خون حسین همیشه زنده و جاری است. عباسیان این حرم شریف را تخریب کردند؛ چنانکه متوکل حتی دستور شخم زدن و کشاورزی در آنجا را صادر کرد؛ اما شیعیان هزینه های سنگینی داده، هزینه های جانی فراوانی متحمل شده و شهدای بسیاری تقدیم کردند و نهایتا این مکان را زنده نگه داشتند و آن را احیا کردند. تربت سیدالشهدا (ع) در فرهنگ شیعی چه ارزشی دارد؟ نشستن و دورهم آمدن به نام حسین بن علی (ع) و نام گذاری کودکان به این نام، چه اهمیتی دارد؟ این ها همه نشان دهنده زنده نگه داشتن همان «ثار» است.

■ چگونه مفهوم ثار و خون خواهی در گذار از ساختار قبیله ای عرب جاهلیت به جامعه اسلامی، از یک رسم خونی صرف، به مفهومی ایدئولوژیک تبدیل شد؟

اصطلاح «ثار» در دوره جاهلیت نیز وجود داشته است و ما با آن مواجه هستیم. آقای جواد علی، متفکر بزرگ عراقی، کتابی بسیار مهم، در ۱۰ جلد به نام «المفصل فی تاریخ

العرب قبل الاسلام» دارد. او در این اثر، فصلی را به مفهوم «ثار» اختصاص داد و بر اهمیت آن برای عرب های پیشا اسلام تأکید کرد. ساختار مدیریتی و اجتماعی عربستان به گونه ای بود که حکومت مرکزی وجود نداشت و قبیله ها مستقل بودند. تنها چیزی که می توانست این قبیله ها را حفظ کند، همین مفهوم «ثار» بود؛ قبیله ای که مورد تهاجم واقع می شد، تمام زندگی روزمره اش را تعطیل می کرد تا خون خواهی کند و انتقام «ثار» را بگیرد. این مفهوم، محور زندگی بود؛ کوچک و بزرگ، ضعیف و قوی در آن راه نداشت. بزرگ ترین ننگ برای یک عرب در جامعه عربستان این بود که به او گفته شود: «تو از گرفتن انتقام ناتوانی و نتوانستی "ثار" را احیا کنی». در آن سرزمین حتی زنان قبیله، تا قبل از انتقام بر کشته های خود قطره اشکی نمی ریختند و معتقد بودند که گریه کردن، پس از گرفتن انتقام است. مردان، خضاب نمی کردند؛ عطر نمی زدند و در بستر معمول خود نمی خوابیدند و هر لحظه، شب و روز، به فکر انتقام بودند. بحث فقط این نبود که یک نفر را بکشند و قصاص کنند؛ بلکه آن ها هم پایه ارزش فرد کشته شده، خون خواهی می کردند. گاه به اندازه ۱۰ نفر و گاه، کل قبیله مهاجم را نابود می کردند. پس از ظهور اسلام، سعی پیامبر (ص) بر آن بود که آداب و ارزش های فرهنگی پیش از اسلام را مشروط می پذیرفت و آن ها را در ظرف مفاهیم بنیادین اسلامی، مانند عدالت، معنویت و اخلاق، بازتعریف کرده و بر پایه آن ها، هویت و مفهوم جدیدی بنا می کرد. قرآن، با وجود اینکه از «قصاص» به عنوان یک حق حقوقی

میان د و نفر حمایت می کند و نام «ثار» را به کار می برد، آن را محدود می سازد و می فرماید: یک نفر در مقابل یک نفر یا حتی به طور محدودتر، مثلا چشم در برابر چشم یا مانند آن. قرآن ضمن اینکه قصاص را محدود می کند، در همان جا نیز بر بخش گذشت و «عفو» تأکید دارد و مفهوم انتقام را به این سو می برد که آن را از چهارچوب قبیله ای خارج کند و به نهاد حقوقی جامعه بسپارد. اولیای دم، به عنوان یک حق با آن برخورد می کنند و بخشش را به عنوان یک فضیلت در کنار آن قرار می دهند.

در دوران پس از اسلام نیز دو اتفاق بزرگ داریم که با عنوان «ثار» زنده شده اند: یکی، قتل عثمان بود که پس از آن، فریاد «یا ثارات عثمان» سر داده شد و برای انتقام خون عثمان، قیام و حرکتی شکل گرفت؛ دیگری، شهادت سیدالشهدا (ع) بود که بار دیگر فریاد «یا ثارات الحسین» برخاست و خون خواهی امام حسین (ع) به عنوان محور اصلی حرکت جمعی شیعیان آغاز شد؛ اما این «ثار»، تفاوت چشمگیری با خون خواهی های دوران جاهلیت و حتی با خون خواهی عثمان دارد که بسیار تأمل برانگیز است. توجه کنید که عثمان چرا کشته شد؟ عثمان، حاکم مسلمانان بود که به خاطر عدم رعایت عدالت کشته شد. او بی عدالتی های فراوان انجام می داد؛ مثلاً در یک نوبت کل خراج آفریقا را یکجا به دخترش بخشید. گروه زیادی از مردم مصر و دیگر بلاد معترض شدند و این اعتراض ها، به قتل او انجامید؛ یعنی یک حاکم اسلامی، به خاطر زیربا گذاشتن عدالت، به قتل رسید؛ در ادامه نیز بنی امیه برای استمرار ویژه خواری خود که در دوره عثمان به آن خو گرفته بودند، فریاد خون خواهی عثمان را سر دادند. محور تحریک این جریان هم معاویه بود.

اما حسین بن علی (ع) برای چه کشته شد و به شهادت رسید؟ چرا شیعیان خون خواه او هستند؟ حسین (ع) در این واقعه در جایگاه حاکم نیست؛ بلکه در جایگاه معترض به حاکمیت قرار دارد. وقتی حاکمیت، سنت پیامبر (ص) را مسخ کرده، عدالت را زیر پا

گذاشته و بر پایه ظلم حرکت می کند، حسین (ع) قیام می کند؛ یعنی حسین (ع)، برخلاف عثمان که نماد سرکوب عدالت بود، نماد عدالت خواهی است. خون خواهی حسین (ع) در فرهنگ شیعی، به معنای حمایت از عدالت و دستیابی به آن است. ثار مطالبه جهت بنیادین امام حسین (ع)، برای برپایی عدالت است. شایان توجه است؛ پس از آنکه خون خواهی فیزیکی امام (ع) به طور کامل اتفاق افتاد و تمام قاتلان امام حسین (ع) کشته شدند و دولت بنی امیه سرنگون شد، آیا خون خواهی امام حسین (ع) تمام شد و به پایان رسید؟ البته که پاسخ منفی است و سال به سال و قرن به قرن، این فریاد «یا ثارات الحسین» بلندتر می شود. چرا؟ چون مفهوم و محور آن، «عدالت خواهی» است. این مفهوم، پیوسته این روایت را زنده می کند و آن را به مفهوم بنیادین دیگر از تشیع که همان انتظار است، پیوند می زند. یعنی شیعیان، همواره به دنبال «ثار امام حسین (ع)» هستند و در انتظار ظهور آن کسی به سر می برند که خون خواهی نهایی را به عهده دارد. روایت مسلمانان برای ظهور منجی، این است که مهدی (عج) خواهد آمد تا زمین را از قسط و عدل پر کند. آرزوی شیعیان، همواره پرشدن زمین از عدل و داد است و با این اندیشه زندگی می کنند. البته این مسئله فرازنشیب های زیادی داشته؛ گاه در دوره ای، ماهیت عدالت خواهی سیدالشهدا (ع) کم رنگ و زمانی پررنگ شده است، اما عدالت طلبی همواره عامل زنده ماندن هویت شیعی و این جریان مهم و ثمربخش در دنیای اسلام بوده است.

■ کدام ویژگی ذاتی واقعه کربلا آن را به روایتی اساسی برای تعریف هویت شیعی تبدیل کرده است؟

موضوع عاشورا به گونه ای است که در حافظه جمعی شیعه محفوظ و ماندگار مانده. مفهوم هویت جمعی، پاسخ پرسش «من کیستم؟» است. وقتی می پرسیم «من کیستم؟»، معمولاً ویژگی های فردی به ذهنمان می آید؛ چه اخلاقیاتی دارم، چه چهره ای دارم، چه ویژگی های جسمانی ای دارم، پدر و مادرم چه کسانی هستند، نهایتا محل زندگی ام و شهرم کجاست؛ اما بالاتر از این ها، بخش مهمی از هویت ما را «هویت جمعی» شکل می دهد؛ درواقع، به عنوان یک جمع، «کیستیم؟» ارزش های اساسی ما چیست؟ چه ویژگی هایی ما را از سایر جمع ها جدا می کند؟

در طول تاریخ، جوامعی که پایدارتر مانده اند، جوامعی هستند که هویت جمعی قوی تری دارند و آن را زنده نگه می دارند و در گذر زمان، به خوبی از آن محافظت می کنند. اگر هویت جمعی آسیب ببیند، هرچند گروه های انسانی ممکن است در جای خود باقی بمانند، آن جامعه دیگر در مسیر تکامل نخواهد بود و به وجودی بی هویت و مکانیکی تبدیل می شود که با کوچک ترین فشار و ناملایمیتی از میان می رود. جوامعی که در برابر بحران ها، سختی ها و مشکلات تاب می آورند، یعنی روایت بنیادین جدی از خود دارند و حافظه جمعی مشترکی میانشان وجود دارد که آن ها را نگه می دارد و این ها بسیار ارزشمند و مهم اند. از دیرباز، وجه ممیز جوامع مسلمانان، درواقع همین هویت جمعی است که برای خود، وجوه خاصی را تعریف کرده و بر بنیان های ویژه ای تکیه می کند؛ بنیان هایی چون امامت، ولایت، عدالت، انتظار و... و شاید بتوان گفت که مهم ترین ستون این هویت جمعی، «عاشورا» و حادثه

«کربلا» ست. عاشورا، قسمت مهم و بلکه بخش اصلی روایتی است که ما از خودمان به عنوان شیعه تصور می کنیم. به مفاهیمی بیندیشید که در ذات فرهنگ عاشورایی وجود دارد و الهام می بخشد؛ آن چیزهایی که حتی در لایه های پنهان و ناآگاه ما جای گرفته است؛ مثلاً عاشورا به ما می آموزد که حق، لزوماً با اکثریت نیست. محق باشد و حق را بشناسند؛ همچنین، عاشورا به ما می آموزد که فداکاری کردن و از خود و خانواده گذشتن برای حق، ارزشمند است. این آموزه ها در فرهنگ، وجود و روایت بنیادین ما ریشه دوانده است. ممکن است در برخی فرهنگ ها، فداکاری برای حقیقت و عدالت، کاری ناپردانه به شمار آید؛ اما در روایت بنیادینی که ما از خودمان و هویت جمعی مان داریم، بزرگ ترین ارزش، عدالت و حقیقت است. آیا عزیزانمان را نیز به خاطر این ارزش بنیادین، به خطر می اندازیم؟ عاشورا به ما پاسخ می دهد: «بله». اگر زمینه فراهم شود که حقیقت، راهی برای حمایت نداشته باشد و اگر این اقدام را نکنی، به حقیقت آسیب وارد شده و پوشانده می شود، سزاوار است و فدا کنی. در روایت بسیار مهم و تعیین کننده ای که مشتمل بر وصیت امام حسین (ع) به برادر ارجمندشان، محمد حنفیه است، سیدالشهدا اهداف قیامشان را تبیین کردند و فرمودند که برای خوش گذرانی و اشرافی گری و آزوری ظلم و ستم قیام نکردند؛ بلکه هدف، اصلاح امت جدشان بوده است.

■ آیا هویت ایرانی از هویت شیعی مستقل و جداست یا اینکه در تعاملی سازنده به هویتی واحد مبدل شده؟

وقتی از یک جامعه سخن می گویم، می توان از زاویه های مختلف به ابعاد گوناگون آن جمع نگاه کرد؛ اما در هویت جمعی نمی توان تفکیک دقیقی برای زوایای نگاه قائل شد. برخی تفکیک می کنند و می گویند: «هویت ایرانی»، «هویت شیعی»، «هویت...»؛ این گونه تقسیم بندی ها از نظر علمی درست نیست. هویت شیعی و حافظه جمعی شیعی، بخشی مهم و انکارناپذیر از همان هویت جمعی بوده که یکی از ارکان آن، اسطوره های ایرانی است. وقتی عصری به حافظه جمعی، به عنوان بخشی از فرهنگ وارد می شود، هویت جمعی آن عصر را شکل می دهد و آن را جزئی از فرهنگ خود قرار می دهد و بر پایه آن حرکت می کند، پیش می رود و در بحران ها، خود را بازسازی می کند.

■ در انتهای گفت وگو و به عنوان نتیجه تحلیل های فوق، مقصود از ثار الله در برخی زیارت های وارد شده برای حضرت سیدالشهدا (ع) را تبیین کنید؟

بله، نکته مهمی است. درباره این خون خواهی که تعبیر دیگر آن، عدالت خواهی است، این نکته هم حائز اهمیت بوده که در فرهنگ شیعی حسین (ع)، «ثار الله» خوانده شده است. درباره ثار الله تعبیر و تفسیر مختلفی مطرح و حداقل پنج معنا برای آن گفته شده است؛ اما اجمالاً مهم ترین تفسیر برای این عبارت می توان این باشد که خداوند «خون خواه» و «ولی دم» امام حسین (ع) است؛ خون خواهی امام نیز به معنای زنده شدن تمامی ارزش های الهی است که امام جان خود را برای احیای او ها فدا کرد. به عبارت دیگر، خون خواهی، بخشی شخصی، خانوادگی، قومی و مذهبی نیست. خداوند خون خواه شهید کربلاست. بحث خون خواهی امام با کشتن کسی محقق نمی شود؛ بلکه زنده کردن آرمان های حسینی که همان ارزش های قرآنی است، به معنی خون خواهی امام خواهد بود؛ درواقع انتقام خون امام و خون همه شهیدان مسیر حق و عدالت، در برپایی عدالت در سراسر عالم محقق خواهد شد.

■ یکی از نقدهایی که همواره مطرح می‌شود این است که بسیاری از مجموعه‌های فرهنگی ابتدای انقلاب، مجموعه‌هایی مردمی، خودجوش و خودبنیاد بودند، اما به مرور زمان بخشی از هویت اولیه خود را از دست دادند. طبیعتاً وقتی چنین مجموعه‌ای از یک نهاد دولتی همکاری می‌کند، این نگرانی بیشتر هم می‌شود. شما به عنوان دبیر قراگاه تربیت استان اصفهان، این نقدها را چطور می‌بینید؟

به نظر من ابتدا باید فلسفه وجودی بنیاد برکت را برشناسیم. اساس شکل‌گیری بنیاد برکت، کار با گروه‌های مردمی و جهادی است. اگر این ویژگی را از بنیاد برکت بگیریم، عملاً هویت آن از بین می‌رود. بنیاد برکت، مأموریت بنیاد برکت چندین قرارگاه دارد؛ از جمله قرارگاه محرومیت‌زدایی، پیشرفت، بانوان، تبلیغ و تبیین و در یک سال اخیر نیز قرارگاه تربیت به آن اضافه شده است. آن هم در شرایطی که متلاطم دایام جنگ بسیاری از مجموعه‌های رسمی تعطیل شدند؛ از جمله بخش‌های تربیتی مشابه، بسیج دانش‌آموزی و بسیاری از نهادهای مشابه، که به دلیل شرایط جنگی اولویتشان فعالیت نظامی بود. کانون‌های فرهنگی مساجد نیز سال‌ها است با محدودیت‌های مالی مواجه‌اند و حتی برخی از آن‌ها در دریافت بودجه‌های حداقلی هم محروم هستند. سازمان تبلیغات اسلامی، دفتر تبلیغات و جهه فرهنگی نیز هر کدام مأموریت‌های متنوعی دارند و به صورت تخصصی بر تربیت نوجوان متمرکز نیستند. در چنین شرایطی، بنیاد برکت، که اساساً مأموریتش حمایت از گروه‌های مردمی است، این ظرفیت را ایجاد کرد تا مجموعه‌های تربیتی مردمی بتوانند فعالیت خود را با قدرت بیشتری ادامه دهند.

■ با توجه به تجربه‌ای که از فعالیت‌های میدانی پیدا کردید، چه چالش‌هایی را تجربه کرده‌اید؟

هر دستگاه نهادهای، مسائل و مشکلات خاص خود را دارد، اما بخشی از مشکلات میان همه نهادهای مشترک است، یکی از مهم‌ترین این مسائل، نداشتن بودن پذیرش گروه‌های مردمی از سوی دستگاه‌های رسمی است. برای مثال، اگر یکی گروه جهادی بخواهد به نهادهای همکاری کند، اگر کسی عملکرد سیاسی خود را هم داشته باشد، چراغ سبز خارج از ساختار رسمی آن نهاد است. معمولاً با مقاومت یابی اعتمادی روبه‌رو می‌شود. مسئله دیگری ضرورت تولید محتوا برای اجرای بهتر طرح در حال حاضر از نظر محتوای بخش عمده کار بر عهده خود استاد ها است. محتوای بخش محتوای در سطح ملی محدود است و به همین دلیل، ما محتوای زیادی از محتواها را در خود استان اصفهان تولید و متناسب با نیاز ظرفیت‌های کمیاب، از آنجا که طبیعتاً در استان‌ها نیز ظرفیت تولید محتوای تخصصی ندارند، این موضوع می‌تواند بر کیفیت اجرای طرح اثر بگذارد.

■ ■ در حال حاضر در چند استان
این طرح اجرا می‌شود و خروجی
کار به چه صورت است؟

انکون طرح و فرارگاه تربیت، در حدود ۲۰ استان کشور در اجراء است. البته از میان این استان ها، سه استان به عنوان استان های الگوبرگرفته شناخته شده اند؛ استان اصفهان، خراسان رضوی و خراسان شمالی. استان های دیگر مانند فارس، یزد و... در حال اجرای این طرح هستند، اما این سه استان به عنوان الگومعرفی شده اند. و سایر استان ها به تجربه های عملیاتی آن ها استفاده می کنند. درباره تعداد مخاطب این همان طور که گفتیم در اصفهان ۸۰۰ نفر و در کل کشور تعداد نوجوهای های کشور حدود ۷ تا ۸ هزار نفر است. البته اسامی ما وارد همکاری جدیدی با کمیته امداد امام خمینی (ره) دارند. کمیته امداد در استان اصفهان حدود ۱۱ هزار دانش آموز تحت پوشش دارد که از این میان، حدود ۶ تا ۸ هزار نفر در گروه سنی ۱۳ تا ۱۶ سال قرار می گیرند؛ یعنی همان گروه سنی که مخاطب اصلی برنامه های ما هستند. قرار شده همان الگویی که در فرارگاه تربیت اجرا کردیم، برای این نوجوانان نیز پیاده شود. به این معنا که نوجوانان مستعد شناسایی شوند، در دوره های یک روزه و برنامه های آموزشی شرکت کنند، گروه بندی شوند و متناسب با ماحل زندگی خود، به برپایان همان منطقه متصل شوند تا فعالیت تربیتی آن ها به صورت مستعد ادامه پیدا کند. اگر این برنامه طبق پیش بینی اجرا شود، نوجوهای های استان اصفهان از حدود ۸۰۰ نفر به نزدیک ۲ هزار نفر خواهد رسید و در سطح کشور؛ نیز آمیزه ای در حد به حدود ۲۰ هزار نوجوان برسد؛ نوجوانانی که عددهای به خود تغییر آفرینی و فرهنگی و اجتماعی داشته باشند و به تدریج مسیر رشدی را به صورت مستقل ادامه دهند.

نوجوان باید بار انقلاب را به دوش بگیرد

گزارشی از اجرای طرح تربیتی بنیاد برکت در اصفهان و تلاش برای تبدیل نوجوانان به کنشگران فرهنگی واجتماعی

انجام می‌شد؛ از ایده پردازی گرفته تا طراحی دکور، انتخاب هدیه، برنامه ریزی برای اطعام و اجرای برنامه‌ها. البته بنیاد برکت هم از کار حمایت می‌کرد. مثلاً با تهیه غذا و تحویل به نوجوانان تادر موکب میان مردم توزیع کنند. با تهیه بسته‌های هدیه‌ای برای دختران و پسران تا نوجوانان بتوانند در مسابقات و بازی‌هایی که خودشان طراحی و اجرا کرده بودند، به برندگان جایزه بدهند.

■ درگفت‌وگوی قبلی اشاره کردید که با وجود تعداد زیاد مراکز فرهنگی در کشور، تنها حدود ۴ درصد نوجوانان با این مراکز ارتباط دارند و بخش عمده نوجوانان عملاً خارج از این فضا هستند. الان هم مسئولان با آماری که بیان شد، کم‌تر از ۱۰۰۰ نوجوان اصفهانی در تعامل با این طرح هستند. سؤال من این است که اگر نگاه، صرفاً توانمندسازی همین تعداد نوجوان باشد، می‌توان امیدوار بود که همین نیروهای محدود، اگر ذراتی از خود را داشته باشند. اما اگر هدف، ایجاد یک جریان گسترده در سطح کشور است، آیا این مسیر پاسخگو خواهد بود؟ حتی اگر هر سال چند صد نوجوان به این شبکه اضافه شوند، در مقیاس کل جامعه نوجوانان رقم بزرگی نخواهد بود. در همین راستا آیا بهتر نبود بخشی از حمایت‌های بنیاد برکت به توانمندسازی اقتصادی مراکز فرهنگی و نوجوانان مستحق رسید می‌کرد؟ چون به نظر می‌رسد تا زمانی که فعالیت فرهنگی، پشتوانه اقتصادی پایداری نداشته باشد، نه نوجوان می‌تواند فعالیت‌ها را ادامه دهد و نه مجموعه فرهنگی به همین دلیل انتظار می‌رود در چنین طرح‌هایی، آموزش‌هایی درباره درآمدزایی و تأمین مالی پایدار برای فعالیت‌های فرهنگی نیز وجود داشته باشد.

اتفاقا تونامندسزای مجموعه ها، مربیان و ظرفیت های بومی هر منطقه، یکی از اهداف اصلی قرارگاه تربیت است. در حال حاضر که به ۸۰۰ نوجوانی رسیدیم، منظور، تعداد نوجوانان نیست. پشت این عدد، مسئولیت های قرارگاه دارد که بتواند آن ها را آماده کند، تونامند شدن و یاد گرفته اند چگونه با نوجوانان ارتباط برقرار کنند، چگونه به او میدان دهند و چگونه از ظرفیت او استفاده کنند. وقتی هیئت امنای یک مسجد با مجموعه فرهنگی می بیند نوجوانان واقعا می توانند کار انجام دهند، اعتماد بیشتری به آن ها می کند و مسئولیت های بیشتری به آن ها می بسازد. این نگاه به تدریج در محله ها شکل می گیرد که نوجوان هم می تواند مسئولیت بپذیرد و بخش مهمی از فعالیت های مسجد یا محله را بر عهده می گیرد.

از سوی دیگر، قرارگاه تربیت با حمایت، پیگیری و همراهی بستر، باعث شده هم مربیان و هم نوجوانان اعتماد به نفس بیشتری پیدا کنند، مهارت های مدیریتی و رهبری آن ها افزایش یابد و وقتی فعالیت مجموعه های دیگر را می بینند، برای پیشرفت بیشتر انگیزه پیدا کنند. با چنین نگاهی تقسیم مسئولیت های هم صورت گرفته که بعد از مسئولیت اوامر مالی است. برای مثال، اگر نیناد شخص برای برنامه غدیر غذا، هدیه یا بخشی از امکانات را تأمین می کند، این به معنای تأمین همه هزینه ها نیست. هزینه هایی مانند بنر، فضا سازی، رسانه، پرچم و بسیاری از موارد دیگر باید توسط خود مجموعه تأمین شود. در این امر باید توجه داشت که این نوجوانان درازا مسیر هستند و تازه انداز یاد می گیرند که چگونه مسئولیت بپذیرند. یکی از مهارت های که آموزش می بینند این است که چگونه با یک خبر یا بانی صحبت کنند و بتوانند برای برنامه های فرهنگی حمایت جذب کنند.

■ دقیقاً نکته همین جا است. متأسفانه به نظر می‌رسد تنها مدلی که برای تأمین مالی آموزش داده می‌شود، پیدا کردن پابه‌ای است؛ در حالی که سؤال این است که آیا به نوجوانان آموزش داده می‌شود فعالیت فرهنگی خود را بر پایه تولید خدمت یا محصول و یک فعالیت اقتصادی پایدار اداره کنند؟ چون در غیر این صورت، هر بار باید منتظر کمک خیران باشند.

نگاه ما این نیست که فقط در حوزه فرهنگی فعالیت کنند. همان طور که قبل از مهیار اشاره کرد، در حوزه تولید محتوا نیز هدف ما این است که مجموعه‌هایی به مرحله‌ای برسند که بر اساس نیازهای منطقه خودشان، محتوای تولید می‌شود یا کنند؛ یعنی برای مدرسه، محله و مخاطبان خودشان، تولیدکننده محتوا باشند. در حوزه اقتصادی نیز همین نگاه وجود دارد. مجموعه‌هایی بتوانند در آینده خودش هزینه‌هایش را تأمین کنند. ما امیدواریم این مرحله نیازمند زمان است و نمی‌توان همین مهارت‌ها را با یک بار به نوجوان منتقل کرد.

■ به رسانه هم اشاره کردید. با توجه به اینکه این تعداد نوجوان، بخش کوچکی از جامعه نوجوانان استان را تشکیل می‌دهند، آیا برای ارگنداری بر سایر نوجوانان به واسطه فعالیت‌های رسانه‌ای نیز برنامه‌ای دارید؟

نگاه ما هم به منظور است که اگر قرار باشد این نوجوانان الگو شوند و دیگر نوجوانان نیز از آن‌ها بگیرند، باید در حوزه رسانه نیز فعال باشند. به همین دلیل، کارگاه‌های رسانه‌ای برگزار کردیم و از اساتید این حوزه دعوت کردیم تا نوجوانان آموزش ببینند. از هر مجموعه، یک یا چند نفر که علاقه بیشتری به رسانه داشتند، وارد این دوره‌ها شدند. امروز کار تولیدات رسانه‌ای این نوجوانان را یک سال قبل مقایسه کردیم، تفاوت کاملاً محسوس است. برخی از آن‌ها صفحه‌ها، اپارات راه‌اندازی کرده‌اند، برخی تولید کلیپ و یادکشی انجام می‌دهند و بعضی از آثارشان چند هزار بازدید داشته است. الان به پوشش رسانه‌ای این برنامه‌ها هم مجموعه به عهده این گروه است.

شهرستان‌های مختلف استان مانند خمینی شهر، نجف‌آباد، زینبیه، مناطق مختلف شهر اصفهان و دیگر نقاط استان آمده بودند و برای نخستین بار با ظرفیت‌های یکدیگر آشنا می‌شدند. این آشنایی و شبکه‌سازی، نقطه آغاز فعالیت‌های مشترک بود. پس از آن «مباحث نهضت نوجوانان اربعین حسینی» را برگزار کردیم؛ برنامه‌ای که اسامال نیز برگزار خواهد شد. حدود ۱۰۰ نوجوان در حضور پیدا می‌کنند. در ادامه این تعامل‌ها، برای نخستین بار توانسیم نوجوانان هسته اصلی مجموعه‌ها را، یعنی همان چهره‌هایی که بازاری اصلی می‌باشد، به‌درواز می‌آوردیم تا بتوانیم. در آن سفر، نوجوانان با امام حسین (ع) عهد بستند که در هر جای دنیا باشند، خادم اهل بیت (ع) باقی بمانند و از بازگشت این هم‌رویه‌های خوددست، راد را محله‌ها و مجموعه‌های خود ادامه دهند.

پس از اربعین، اردوهای جهادی آغاز شد. نوجوانانی که در اربعین حضور داشتند، به همراه گروهی از نوجوانان جدید، اردوهای جهادی شرکت کردند. این اردوها در روستاهای سیمرو و چادگان برگزار شد. حدود ۵۰ دختر و بیش از ۲۰۰ پسر در این اردوها حضور داشتند. گروه‌ها به صورت نوبتی، سه یا چهار روز در محل اردو فعالیت می‌کردند و سپس جای خود را به گروه بعدی می‌دادند تا پروژه‌ها را تکمیل شود. زیرا بسیاری از مدارس محل اردو، آن

■ بنیاد برکت اساساً با مأموریت
محرومیت‌زدایی شناخته می‌شود. چه شد که به حوزه تربیت نوجوانان وارد شد؟ در جلساتی که بنیاد برکت برگزار کرد، مطرح شد که همان‌طور که ساخت مدرسه، ایجاد اشتغال، تأمین مسکن یا زیرساخت‌های عمرانی بخشی از محرومیت‌زدایی است، تربیت نیروی انسانی نیز یکی از مهم‌ترین ابعاد محرومیت‌زدایی محسوب می‌شود. این موضوع مطرح شد که اگر در کنار این اقدامات، نیروی انسانی کارآمد تربیت نشود، این محله‌ها تا سال‌ها همچنان نیازمند حمایت خواهند بود و وابستگی آن‌ها ادامه پیدا می‌کند. در مقابل، اگر نوجوانانی تربیت شوند که بتوانند رانده مسائل محله خود را حل کنند، پس از چند سال آن منطقه به محله‌ای از خوداتکایی می‌رسد و بنیاد برکت می‌تواند ظرفیت خود را به مناطق دیگر منتقل کند. با همین نگاه بود که ایده تشکیل فرارگاه تربیت شکل گرفت و در نهایت از اواخر سال ۱۴۰۳، با برگزاری جلسات متعدد و ارائه طرح‌های مختلف، این فرارگاه به صورت رسمی فعالیت خود را آغاز کرد.

■ این ایده تربیتی با چه چشم‌انداز مشخصی فعالیتش را شروع کرد؟

هدف قرارگاه تربیت، ایجاد و احیای شبکه‌ای از مربیان، درگیر کردن نوجوانان و شناسایی میدانی داشته باشیم، بلکه محتوای تربیتی موسسه رهپویان طریق غدیر هم به کار پیوست می‌شد.

هسته‌های فعال در هر استان است. به این شکل که در هر استان نوجوان هسته سخت مجموعه‌های فرهنگی را شناسایی کنیم، آن‌ها را در قالب یک

نتیجه این روند که در طول یک سال مجموعه‌ای از برنامه‌ها را اجرا کردیم، شکل‌گیری یک مجموعه منسجم بود. به همین دلیل در ادامه دو هم‌نوچان، مربی‌ای که تا قبل از این امکان بردن نوچوان به نوجوانان یا رابعین را نداشت، حالا این تجربه را به دست آورده بود. مربی‌ای که شاید هیچ‌گاه اعتقاد بر کار نکردن، حالا توان اجرای چنین برنامه‌هایی را پیدا کرده بود. در طرف دیگر، نوچوانی‌ها تا پیش از این فقط به حال حلقه خودشان را می‌شناختند، حالا با نوچوان‌ها حال و

■ شما اهداف را توضیح دادید، به طور مصداقی هم توضیح دهید که فعالیت‌ها چطور آغاز شده و پیش رفته است؟

در مرحله اول سال ۱۳۹۴، ۶ نفر از مربیان خانم و آقا که در مجموعه‌های فرهنگی اصضان مشغول به فعالیت بودند را به مشهد اعزام کردیم. در این سفر، مربیان علاوه بر شرکت در دوره‌های آموزشی، فرصت آشنایی با یکدیگر را پیدا کردند. بسیاری از آن‌ها از

فاطمه
رجب زاده

دبیر صفحه فرهنگ عمومی

سال‌ها است نام بنیاد برکت با مدرسه‌سازی، ایجاد اشتغال، توسعه زیرساخت‌ها و محرومیت‌زدایی در مناطق کم‌برخوردار گره خورده است؛ اما در سال‌های اخیر این بنیاد، در کنار مأموریت‌های عمرانی و اقتصادی خود، به حوزه‌ای ورود کرده که شاید کمتر از سایر فعالیت‌هایش درباره آن سخن گفته شده باشد: «تربیت نوجوانان». رویکردی که برای باور استوار است که محرومیت، تنها با ساخت مدرسه، ایجاد شغل یا توسعه زیرساخت‌ها از بین نمی‌رود، بلکه هر منطقه برای رسیدن به توسعه پایدار، به نیروی انسانی توانمند، موسسه‌پذیر و دارای هویت اجتماعی نیاز دارد.

بر همین اساس، بنیاد برکت به‌اراه‌اندازی فراگره‌ارثیت، تلاش کرده در تعامل با مجموعه‌های فرهنگی، به توانمندی مرزبان و نوجوانان فرهنگی پیرزبان، توانمندی فرهنگی و توانمندی اجتماعی فراگره‌ارثیت، بلکه خودبه‌به‌ایزبان اصلی عرصه‌های اجتماعی و فرهنگی محله‌هایشان تبدیل شوند. در این‌الگو، به‌جای ایجاد ساختارهای جدید، ظرفیت‌های مردمی‌های فراگره‌ارثیت می‌شود تا با اتکا به تجربه میدانی و شناخت تقویم، بتوانند نسل تازه‌ای از کنشگران نوجوان را تربیت کنند.

استان اصفهان از یکی از نخستین استان‌های است که اجرای این طرح را آغاز کرده و امروز به‌عنوان است استان‌های الگوی فراگره‌ارثیت شناخته می‌شود.

در این گفت‌وگو با محمد پناهی دبیر فراگره‌ارثیت بنیاد برکت در استان اصفهان، از چرایی ورود بنیاد برکت به عرصه تربیت، شکل‌گیری فراگره‌ارثیت، تجربه‌های میدانی آن در اصفهان و ماحصل کارشان در یک سال اخیر صحبت کرده‌ایم.

■ اگر موافق باشید برای
انسجام بحث، مجدداً توضیحی
راجع به مؤسسه «رهپویان طریق
غدیر» که در شماره پیشین به آن
پرداختیم، بدهید و بعد به این
پرونده‌ایم که چطور زمینه همکاری
مؤسسه با بنیاد برکت
امام خمینی فراهم شد؟

مؤسسه (رهپویان طریق) غیر، با هدف تولید و مطرحی محتوای تربیتی و توانمندسازی مربیان و والدین، ۱۲ سال پیش فعالیت خود را آغاز کرد و تا امروز نیز این مسیر ادامه داده است. مهم‌ترین شبکه‌ای از مربیان در سطح کشور، به‌ویژه در استان اصفهان، شکل داده و این شبکه را با محتوای مرتبط با خانواده و دانش آموزان پشتیبانی می‌کند. این توضیح خلاصه‌ای از فعالیت‌های مجموعه بود. اما در ادامه به تدریج احساس کردیم که لازم است حضور فعالانه‌تری در میدان داشته باشیم و ارتباط نزدیک‌تری با نوجوانان برقرار کنیم؛ چراکه یکی کمبود توانمندی برخی مربیان یا حتی مسائل مالی باعث می‌شد مجموعه‌ای هدف مان نتوانند آن‌گونه که باید فعالیت کنند. این شرایط، نیاز به حمایت، پیگیری و رشد بیشتر را نشان می‌داد. از سوز دیگر، احساس می‌شد با وجود همه فعالیت‌های نوجوانانه که در مجموعه‌ها انجام می‌شود، بازتاب و نمود اجتماعی و گفاتی وجود ندارد. از این جهت لازم بود این فعالیت‌ها در مدارس، محلات و مناطق مختلف استان بیشتر دیده شود و برپایه‌ای از هدف، این پشتیبانی گسترده‌تری از مجموعه‌ها صورت گیرد.

با چنین دغدغه‌ای به این نتیجه رسیدیم که باید با جبهه‌های از نوجوانان انقلابی شکل بگیرد؛ ما آن‌ها را پیدا کنیم و آن‌ها نیز ما را پیدا کنند. سپس این جبهه را به تدریج تقویت کنیم، عملکردها را سازمان یافته‌تر، پیش ببریم و در نهایت بتوانیم در سطح استان شاهد اتفاقات مؤثرتری در عرصه‌های فرهنگی و اجتماعی، به دست همین نوجوانان، باشیم.

■ دغدغه‌ای که بابت شناخت
نوجوانان داشتید با فعالیت
مجموعه‌هایی مثل جبهه
فرهنگی انقلاب مرتفع نمی‌شد؟

مجموعه‌هایی مانند جبهه فرهنگی به صورت تخصصی بر برنامه‌های نوجوانان تمرکز ندارند. بیشتر، تمرکز بر فعالیت‌های فرهنگی همچون اجرای مراسم، موباک و برنامه‌های فرهنگی هستند تا فعالیت تربیتی، به همین دلیل خدومان به صورت مردمی، نقش حلقه میانی میان مجموعه‌های تربیتی و نهادها و سازمان‌ها بر عهده گرفتیم. البته به واسطه دوره‌های آموزشی که در مؤسسه به نوجوانان طریق غدیر برگزار کرده بودیم، بسیاری از مجموعه‌ها را می‌شناختیم، اما احساس می‌کردیم باید حضور پررنگ‌تر و مؤثرتری در همین مجموعه‌ها داشته باشیم؛ چنانکه در عمل، این مجموعه‌ها با وجود محتوای یکپارچه که به آن‌ها می‌دادیم، نتوانستند یکپارچه‌تر باشند. برخی قوی‌تر بودند و برخی ضعیف‌تر. بسیاری از آن‌ها نمی‌توانستند محتوا را به درستی اجرا کنند، ارتباط مطلوبی با نوجوانان برقرار نداشتند و این امر نیاز به اقدام داشت. بنابراین، یک گروه از ارشدگاری‌ها قرار دادند، انتظار داشتیم از طریق نوجوانان در سطح استان

ارتقای فناوری محور بازسازی واحدهای صنعتی است

وزیر صمت گفت: وزارت صمت هم‌زمان با بازسازی واحدهای صنعتی، نوسازی و ارتقای فناوری را بر پایه دانش روز و تربیت مدیران متخصص دنبال می‌کند.

به گزارش مهر، سید محمد اتابک، درباره برنامه صنایع بزرگ برای جذب نخبگان، توسعه همکاری با شرکت‌های دانش‌بنیان و حمایت‌های وزارت صمت در این حوزه، گفت: در نشست مشترک کمیسیون آموزش، تحقیقات و فناوری مجلس با وزارت صمت، گزارش مناسبی از اقدامات انجام‌شده در این زمینه ارائه شد.

■ اجرای برنامه تربیت هزار مدیر از جمله آن می‌توان به اجرای برنامه تربیت هزار مدیر در سازمان مدیریت صنعتی و سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران (ایدرو) اشاره کرد.

■ حرکت به سمت تخصصی‌سازی مدیریت وی افزود: وزارت صمت حرکت به سمت تخصصی‌سازی مدیریت را با جدیت در دستور کار قرار داده است.

برنامه‌های پیش‌رو نیازمند هماهنگی و تعامل بیشتر با کمیسیون آموزش مجلس و دانشگاه‌هاست.

به طور طبیعی، بهره‌گیری از دانش روز، از ابتدای فعالیت وزارت صمت یکی از اولویت‌های اصلی بوده و اکنون نیز در فرایند بازسازی واحدهای صنعتی، علاوه بر احیا و نوسازی، ارتقای فناوری و استفاده از فناوری‌های نوین رانیز مدنظر قرار داده‌ایم.

ایران تنها حلقه اتصال سه محور مهم حمل‌ونقلی اوراسیا است

وزیر راه و شهرسازی با اشاره به موقعیت منحصرمفرد جغرافیایی کشورمان، ایران را تنها حلقه اتصال سه محور مهم حمل‌ونقلی اوراسیا معرفی کرد و گفت: ایران از طریق کریدور بین‌المللی شمال – جنوب، مسیر شرق – غرب و کریدور خلیج فارس – دریای سیاه، نقش کلیدی در اتصال بازارهای آسیا، اروپا و منطقه ایفا می‌کند.

■ تاب‌آوری، نوآوری، همکاری و پایداری به گزارش ایران، فرانسه صادق در نشست وزرای حمل‌ونقل کشورهای عضو بریکس که به میزبانی هند در شهر ناگپور برگزار شد، به صورت برخط شرکت و سخنرانی کرد. وزیر راه و شهرسازی ایران در ابتدای سخنان خود با قدردانی از ریاست هند بر کارگروه حمل‌ونقل بریکس و میزبانی این نشست، بر حمایت جمهوری اسلامی ایران از شعار اسمال بریکس، «تاب‌آوری، نوآوری، همکاری و پایداری» تأکید کرد و آن را همسو با ظرفیت‌ها و رویکردهای ایران در حوزه حمل‌ونقل دانست.

رئیس انجمن صنایع خوراک دام، طیور و آبزیان ایران با بیان اینکه توافق راهبردی ایران و قزاقستان برای ایجاد ترمینال لجستیکی در بندر شهید رجایی برای تأمین زنجیره نهاده‌های دامی کشور با حذف واسطه‌های پهرزنبه، مستقیم و ارزان است گفت: این توافق عاملی کلیدی برای کاهش قیمت تمام‌شده محصولات پروتئینی و تضمین امنیت غذایی ایران در سال‌های پیش‌رو خواهد بود. مجید موافق قدیری در گفت‌وگو با ایرنا درباره ارزیابی توافق اخیر ایران و قزاقستان درباره جریان سفر اخیر هیئتی بلندپایه از فعالان اقتصادی و سرمایه‌گذاران قزاقستانی به سرپرستی «امان‌مال گازووار» مدیرکل صندوق توسعه تجارت این کشور

به تهران و ایجاد فرصت‌های جدید در این زمینه افزود: این توافق فقط یک قرارداد بندری نیست، بلکه اقدامی راهبردی در با تعریف جایگاه ایران در زنجیره‌های تأمین منطقه‌ای و بین‌المللی محسوب می‌شود، با اجرای این توافق شاخه شرقی کریدور بین‌المللی حمل‌ونقل شمال – جنوب (INSTC) تقویت شده و نقش ایران به عنوان پل ارتباطی آسیای مرکزی با آب‌های آزاد جهان بیش از گذشته تثبیت خواهد شد. وی اظهار داشت: ضمن اینکه فراموش نکنیم از سال ۲۰۲۲ ایران و قزاقستان وارد مذاکرات و مطالعات اجرایی شدند و در هفتم تیر ۱۴۰۵ این مذاکرات به توافق اجرایی (BOT) تبدیل شد و قرارداد واگذاری زمین برای سرمایه‌گذاری ۲۵

بازگشایی مسیر امن واردات خوراک دام از قزاقستان به ایران

میلیون دلاری قزاق‌ها جهت احداث و بهره‌برداری از ترمینال لجستیکی این کشور در بندر شهید رجایی به امضار رسید. به گفته وی، این قرارداد ۲۷ ساله (۲۰۲۲ سال) ساخت و ۲۵ سال بهره‌برداری) و باتوجه به شرایط آینده و افزایش احتمالی حجم ترانزیت، مفاد قرارداد هر پنج سال یک بار قابل بازنگری است. عضو هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی ایران درباره مهم‌ترین ابعاد اجرایی همکاری دو کشور گفت: بر اساس توافق انجام‌شده قزاقستان ترمینال لجستیکی اختصاصی خود را در بندر شهید رجایی برای مدیریت صادرات غلات، کالاهای کانتینری و محموله‌های ترانزیتی احداث خواهد کرد.

از مشاور املاک متخلف شکایت کنید

بر اساس مصوبه سران قوا، متخلف افزایش اجاره‌دها بیش از میزان مصوب تا ۱۰ برابر میزان گران‌فروشی جریمه می‌شود و امکان پلمب دفتر مشاور املاک وجود دارد

مینا ایزدی

دبیر گروه اقتصاد

یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های مستأجران، ترس از «تخلیه فوری» و بی‌سربینه شدن در پایان قرارداد است. هر چند مصوبات حمایتی و تمهیدهای اجباری وضع شده‌اند، اما در عمل، بسیاری از مستأجران به دلیل ترس از فشارهای مالکان یا عدم آگاهی از حقوق قانونی خود (از جمله فرصت پنج‌ساله برای شکایت)، ناچار به پذیرش قراردادهایی با افزایش قیمت‌های نامتعارف می‌شوند. این نابرابری در قدرت چانه‌زنی، بستر نامانی و اضطراب مزمینی را در میان مستأجران ایجاد کرده است. در این شرایط، نظارت دقیق بر بازار و حمایت‌های قضایی تنها روزه‌های امید هستند. آگاهی مستأجران از حقوق قانونی‌شان، به‌ویژه سقف قانونی افزایش اجاره‌ها و عدم صدور حکم تخلیه بدون شرایط خاص، می‌تواند بخشی از این فشار روانی را کاهش دهد. با این حال، تا زمانی که تعادل میان عرضه و تقاضای مسکن ایجاد نشود، فشار ناشی از هزینه‌های بالای سکونت، همچنان یکی از اصلی‌ترین چالش‌های معیشتی جامعه باقی خواهد ماند. ■

■ بی‌ضابطگی در بازار اجاره‌بهای اصفهان جهش اجاره‌بها، معیشت مستأجران را با چالشی بی‌سابقه روبه‌رو کرده است. اگر طی سال‌های گذشته ۲۵ تا ۴۰ درصد درآمد خانواده‌ها صرف اجاره می‌شد؛ امروز این عدد به ۵۰ تا ۷۰ درصد رسیده است. در این میان، دهک‌های پایین، خانوارهای تک‌سرپرست و زوج‌های جوان، آسیب‌پذیرترین گروه‌هایی هستند که زیر بار فشارهای ناشی از آن بیش از سایرین دچار سختی و دشواری هستند. بر اساس آمار دفتر اقتصاد مسکن وزارت راه و شهرسازی، شاخص طول دوره انتظار برای خرید خانه در ایران از ۱۵ سال به ۲۴ سال رسیده است. ۲۴ سال انتظار برای خانه‌دار شدن یعنی اجاره‌نشینی برای خیلی از کارمندان و کارگران استمرار دارد و آمار اجاره‌نشینان روزه‌به‌روز زیاده‌تر می‌شود. در حال حاضر، هر چ‌ومر ج در بازار اجاره‌بهای اصفهان موج می‌زند، پیش‌تر، بنگاه‌های املاک چارچوبی برای رهن و اجاره‌ها در نظر می‌گرفتند، اما اکنون مالکان به ندرت حاضر به پذیرش قیمت‌های متعارف هستند و عملاً حرف اول و آخر را می‌زنند؛ گویی اجاره‌بها تنها منبعی برای جبران هزینه‌های اذیت‌رفته‌ان‌هاست. در این وضعیت، مستأجرانی که با درآمد‌های حداقلی

کارگری و کارمندی دست‌وپنجه نرم می‌کنند، ناچارند از هزینه‌های ضروری زندگی، خوراک و پوشاک خود بکاهند تا بتوانند اجاره‌های سنگین را پرداخت کنند. در این میان، دفاتر املاکی که به سرعت در جای‌جای شهر گسترش یافته‌اند، برای تضمین کمیسیون و جلوگیری از رکود کسب‌وکار خود، به جای ایفای نقش میانجی، طرف‌دار مالکان شده‌اند و در نهایت، تمام این فشارها متوجه اجاره‌نشینانی می‌شود که همواره در غم اسکان و بی‌ثباتی هستند.

■ بررسی تخلفات و سقف قانونی افزایش اجاره‌بها

به تازگی کارشناسان وزارت راه و شهرسازی با تأکید بر سقف ۲۵ درصدی افزایش اجاره‌بها اعلام کردند که مستأجرانی که مبلغی بیش از نرخ مصوب پرداخت کرده‌اند، تا ۵ سال امکان پیگیری حقوقی دارند و مشاوران املاک متخلف نیز توسط سازمان تعزیرات جریمه خواهند شد. در همین راستا، علی‌تحویلیان، مدیر روابط عمومی سازمان تعزیرات حکومتی استان اصفهان، در گفتگو با «اصفهان زیبا» اظهار داشت: مستأجرانی که در سال ۱۴۰۵ با افزایش اجاره‌بهای بیش از سقف ۲۵ درصدی مواجه شده‌اند، می‌توانند علیه موجر یا مشاور املاک متخلف شکایت کنند و این حق تا پنج سال برای آنان محفوظ است. او افزود: رسیدگی به این تخلفات از دو مسیر صورت می‌گیرد: نخست، شناسایی تخلف توسط بازرسان از طریق قرارداد‌های ثبت‌شده در بنگاه‌ها یا اسناد

بر اساس ابلاغیه مصوبه سران قوا، قرارداد‌های اجاره باید برای یک سال تمدید شوند و محاکم قضایی در شرایط عادی حکم تخلیه فوری مستأجران را صادر نمی‌کنند؛ مگر آنکه شرایط خاص و استثنایی وجود داشته باشد

مالی؛ و دوم، ثبت شکایت مستأجران به عنوان شاکی خصوصی. تحویلیان خاطرنشان کرد: بر اساس ماده ۷ قانون ساماندهی زمین، مسکن و اجاره‌بها و همچنین مصوبه شورای مسکن استان، سقف افزایش اجاره‌بها برای سال ۱۴۰۵ در کلان‌شهر اصفهان و شش شهرستان آن، ۲۵ درصد نسبت به سال قبل تعیین شده است.

■ متخلف تا ۱۰ برابر میزان گران‌فروشی جریمه می‌شود او همچنین افزود: طبق ماده ۵۷ قانون نظام صنفی، هر اقدامی که موجب افزایش غیرقانونی بهای کالا یا خدمات شود، مصداق «گران‌فروشی» است. در صورت احراز تخلف، سازمان تعزیرات می‌تواند بر اساس مصوبه سران قوا، متخلف را تا ۱۰ برابر میزان گران‌فروشی جریمه کند و حتی امکان پلمب دفتر املاکی که در این افزایش غیرقانونی نقش داشته‌اند، وجود دارد. همچنین در صورت شکایت خصوصی، مالغی که مستأجر به صورت غیرقانونی پرداخت کرده، قابل مطالبه خواهد بود.

مدیر روابط عمومی تعزیرات حکومتی استان با اشاره به تمدید قراردادها و جلوگیری از تخلیه فوری در پاسخ به نگرانی مستأجران از احتمال تخلیه، تأکید کرد: افرادی که قراردادهای خود را با افزایش بیش از ۲۵ درصد امضا کرده‌اند، تا پنج سال فرصت دارند شکایت کنند و نباید به دلیل ترس از تخلیه فوری، از پیگیری حقوق خود باز بمانند. او تصریح کرد: بر اساس ابلاغیه مصوبه سران قوا، قرارداد‌های اجاره باید برای یک سال تمدید شوند و محاکم قضایی در شرایط عادی، حکم تخلیه فوری مستأجران را صادر نمی‌کنند. مگر در موارد خاص و استثنایی.

او تأکید کرد: مشاوران املاک موظفند، سقف افزایش ۲۵ درصدی را رعایت کنند و در روندهای سوداگرانه بازار اجاره مشارکت نداشته باشند. دستگاه‌های نظارتی نیز مأمور شده‌اند از حقوق مستأجران صیانت و بازار اجاره‌بها را ساماندهی کنند.

تحویلیان گفت: مستأجران برای ثبت شکایت می‌توانند به شعب تعزیرات حکومتی مراجعه کنند یا از سامانه ۱۳۵ تعزیرات تماس بگیرند. همچنین امکان ثبت شکایت از طریق tazairat.ir و مراجعه به ادارات راه و شهرسازی شهرستان‌ها وجود دارد. بنا بر اعلام این مقام، پرونده‌ها پس از تشکیل به شعب تعزیرات ارجاع می‌شوند و رسیدگی به آنها معمولاً کمتر از یک ماه زمان می‌برد.

رشد ۷۱ درصدی اشتغال در معادن ایران طی ۱۲ سال

بررسی آمارهای بخش معدن نشان می‌دهد تعداد شاغلان این بخش از حدود ۸۴ هزار نفر در سال ۱۳۹۰ به حدود ۱۴۴ هزار نفر در سال ۱۴۰۲ رسیده است؛ با این حال، مقایسه روند اشتغال و ارزش افزوده نشان می‌دهد افزایش تولید همواره به همان نسبت به رشد اشتغال منجر نشده است.

به گزارش ایسنا، بررسی آمارهای جدید درباره وضعیت اشتغال بخش معدن که توسط مرکز پژوهش‌های مجلس منتشر شده، نشان می‌دهد تعداد شاغلان این بخش از حدود ۸۴ هزار نفر در سال ۱۳۹۰ به حدود ۱۴۴ هزار نفر در سال ۱۴۰۲ رسیده است که بیانگر رشد ۷۱ درصدی اشتغال طی این دوره است. این روند اگرچه در برخی سال‌ها با نوسان همراه بوده، اما در مجموع از افزایش تدریجی تعداد شاغلان معادن کشور حکایت دارد.

همچنین مقایسه روند اشتغال با ارزش افزوده بخش معدن نیز نشان می‌دهد هر چند شدت نوسانات آنها یکسان نبوده؛ اما این دو شاخص در بسیاری از سال‌ها همسو حرکت کرده‌اند. به عبارت دیگر، افزایش ارزش افزوده بخش معدن همواره به همان نسبت موجب افزایش تعداد شاغلان نشده و عوامل دیگری همچون بهره‌وری، مقیاس فعالیت معادن و سرمایه‌گذاری در این بخش نیز بر میزان اشتغال اثرگذار بوده‌اند.

آمارها همچنین نشان می‌دهد متوسط پرداختی به نیروی کار بخش معدن طی سال‌های مورد بررسی روندی افزایشی داشته است، اما مقایسه نرخ رشد سالانه پرداخت‌ها با رشد ارزش افزوده بخش معدن بیانگر آن است که این دو شاخص در همه سال‌ها همسو نبوده‌اند و در برخی سال‌ها رشد پرداختی‌ها از رشد ارزش افزوده پیشی گرفته و در برخی دیگر، افزایش ارزش افزوده با رشد محدودتر پرداخت به نیروی کار همراه بوده است.

ازسوی دیگر، نسبت انواع پرداختی به نیروی کار به ارزش افزوده بخش معدن نیز طی سال‌های اخیر روندی کاهشی را تجربه کرده است؛ به طوری که این نسبت از سطح بالاتر در میانه دهه ۱۳۹۰ (۲۵ درصد در سال ۱۳۹۴) به حدود ۹ درصد در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ رسیده و این موضوع نشان می‌دهد سهم هزینه نیروی کار از ارزش افزوده ایجادشده در بخش معدن طی سال‌های اخیر کاهش یافته است.

بررسی ترکیب اشتغال معادن بر حسب نوع ماده معدنی در سال ۱۴۰۱ نیز نشان می‌دهد معادن استخراج سنگ‌های غیرفلزی با حدود ۲۵ درصد از کل شاغلان، بیشترین سهم اشتغال بخش معدن را به خود اختصاص داده و پس از آن، معادن کانی‌های فلزی (آهن) با ۲۸ درصد و معادن استخراج سنگ‌های فلزی غیرآهنی با ۲۳ درصد در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

همچنین معادن زغال‌سنگ حدود ۱۱ درصد از اشتغال بخش معدن را در اختیار دارند و سهم استخراج سایر مواد معدنی، مواد شیمیایی و نمک در مجموع به کمتر از پنج درصد می‌رسد.

۱۱۸ مگاوات بار غیرمجاز از شبکه برق کشور کاهش یافت

مدیرعامل شرکت توانیر اعلام کرد: در ادامه اجرای طرح ملی مهتاب، با برگزاری دو مانور سراسری در روزهای سه‌شنبه و پنجشنبه هفته گذشته، ۱۱۸ مگاوات از بار غیرمجاز شبکه برق کشور کاهش یافت و بیش از ۱۹ میلیون کیلووات‌ساعت انرژی برق صرفه‌جویی شد. به گزارش ایرنا، محمد اله داد با اشاره به تداوم اجرای طرح ملی «مبارزه با هدررفت و تلفات انرژی برق» (مهتاب) اظهار کرد: هم‌زمانی بخشی از هفته گذشته با تعطیلات رسمی و همچنین درگیر بودن بخشی از ظرفیت‌های عملیاتی شرکت‌های توزیع نیروی برق در تأمین برق و پشتیبانی از مراسم وداع و تشییع شهید والا مقام، موجب شد بخشی از توان اجرایی شرکت‌ها به این مأموریت اختصاص یابد و حجم عملیات میدانی نسبت به هفته‌های عادی کاهش پیدا کند.

وی افزود: برای جبران این شرایط و حفظ شتاب اجرای برنامه‌های طرح «مهتاب»، با برنامه‌ریزی شرکت توانیر و همکاری نیروهای پرتلاش شرکت‌های توزیع نیروی برق سراسر کشور، دو مانور سراسری و هماهنگ در روزهای سه‌شنبه و پنجشنبه برگزار شد که نتیجه آن، کاهش ۱۱۸ مگاوات از بار غیرمجاز شبکه برق کشور و صرفه‌جویی ۱۹ میلیون و ۸۲۴ هزار کیلووات‌ساعت انرژی برق بود؛ رقمی که از منظر تولید انرژی، معادل تولید یک هفته نیروگاه خورشیدی با ظرفیت تقریبی ۵۹۰ مگاوات ارزیابی می‌شود.

مدیرعامل توانیر با تأکید بر اینکه مدیریت هوشمند تلفات امروز به یکی از مؤثرترین ابزارهای افزایش بهره‌وری شبکه برق کشور تبدیل شده است، خاطرنشان کرد: استمرار اجرای طرح «مهتاب» علاوه بر کاهش تلفات و مقابله با مصارف غیرمجاز، ظرفیت‌های ارزشمندی را بدون نیاز به احداث نیروگاه جدید در اختیار شبکه سراسری و بخش‌های مولد کشور قرار می‌دهد.

صاحب امتیاز شرکت فرهنگی هنری مطبوعاتی پیام اصفهان زیبا مدیرمسئول: دکتر علی قاسم زاده مدیرعامل: احسان تیموری سیجانی سردبیر: محمد حسین اعترازیان

معاون بازرگانی: سید محمود وحید حکیم فعال معاون اداری و مالی: جواد علینقیان

هیت تحریریه: فرشاد توسلی، فاطمه رجب زاده و مریم نقیان (فرهنگ و اندیشه) محسن حیدری فرد، احمد مهرکش زهره سادات کاظمی، زهره قننداری و سارا حقیقی (هم محله) داوود جعفری، یگانه ظاهری، مینا ایزدی و منیره سادات کاویانی (اقتصاد و سیاست) محمد حسین اعترازیان و لیلا میمنی (روایت) شهر و جامعه) سیده نرگس نظام الدین (هنر و ادبیات)، زینب تاج الدین (پایبذری)، جواد جلوانی (تاریخ شفاهی) مهری مصور و مسعود افشاری (ورزش)

گرافیک: علیرضا مظاهری علی نصر آزادانی و سولماز رجبی سرویس: عبدالعزیز دینانی عکس: حمیدرضا نیکومرمام

چند رسانه ای: سید میلاد میردامادی حسین کشکولیان و امید هاشم زاده

مجازی و شبکه های اجتماعی: مهدی سروری زهرا توکلی، مانده رشوی لیلا کهلانی، فاطمه توکلی

فناوری اطلاعات: محمد کاظم کمالی

تشییع روی شانه های تصویر

پنج روایت از پنج عکس در روزهای تشییع آقای شهید

هفته گذشته ایران در تکاپو و غوغا بود. ملت ایران بعد از چهار ماهه آقای شهیدش را به همراه خانواده اش روی شانه هایش تشییع کرد و در جوار نورانی و آرام امام رئوف به خاک سپرد. از این یک هفته پرهیا هو و سرشار از سوگ و ماتم و شعله های آتش خون خواهی، روایت های متنی و تصویری بسیاری ثبت شد؛ روایت هایی که کوشید لحظه لحظه دقیق این روزهای سنگین و سهمگین را به حافظه جمعی ملت ایران بسپارد تا یادمان بماند چه عزیزی را از دست دادیم و سوگش برای همیشه بر ایمان داغ می ماند. مجمع عکاسان نسل انقلاب اسلامی (معنا) در این یک هفته خودش را به لحظات تشییع در کشور رساندند و ثانیه های این روزهای عظیم را در قاب دوربینشان ثبت کردند. در این شماره، هم زمان با تماشای پنج عکس از روزهای تشییع، پنج روایت از عکاسان را می خوانیم. ■

سیده نرگس
نظام الدین

دبیر گروه هنر و ادبیات

سوگ شخصی

ساعت ۶:۴۰ صبح، میدان انقلاب مملو از جمعیتی بود که در انتظار عبور پیکر شهیدشان ایستاده بودند. برخلاف بسیاری از عکاسان که نقطه کانونی مراسم را انتخاب می کنند، ترجیح دادم از مرکز جمعیت فاصله بگیرم و به حاشیه ها بروم؛ جایی که احساسات، بی واسطه تر خود را نشان می داد. کوچه به کوچه قدم زدم، دوربینم آماده بود؛ اما پیش از

آنکه دنبال لحظه ای خاص باشم، به دنبال حال آدم های گشتم. صدای مداحی در کوچه ها می پیچید و در حاشیه مسیر، هر چند قدم، گروهی را می دیدم که بی صدا اشک می ریختند. در بن بست دوم سمت چپ ایستادم. سه دقیقه... پنج دقیقه... ده دقیقه... مردانی می آمدند، کنار دیوار می نشستند، اشک می ریختند و دوباره به مسیر تشییع بازمی گشتند. این رفت و آمد تکرار می شد؛ اما اندوهی که بر چهره ها نقش بسته بود، هر بار تازه به نظر می رسید. آنچه برای من اهمیت داشت، ثبت همین سکوت بود؛ سکوتی که میان ازدحام گم شده بود. این قاب، بیش از آنکه تصویری از یک مراسم باشد، روایتی از انسان هایی است که هر کدام، در گوشه ای از شهر، سوگ خود را به شیوه ای شخصی زندگی می کردند.

نگار
برندگی

آغوش باز قم برای آقای خوبی ها

روز سه شنبه ساعت سه و نیم صبح بود. مردم در جاده حرم تا حرم قدم می زدند تا خودشان را به مسجد چمکران برسانند. با اینکه مسجد چمکران پر شده بود و درهای ورودی بسته شده بودند، باز هم مردم شتاب زده به سمت مسجد چمکران راهی می شدند.

هنوز سه ساعت تا شروع مراسم و اقامه نماز مانده بود. قومیت های مختلف با لباس ها و گویش های متنوع حضور پیدا کرده بودند و به سبک خودشان عزاداری می کردند. مردم هم میانه راه، روی جدول های پیاده رو می نشستند و بعد از استراحت، دوباره شروع به حرکت می کردند. در مسیر، خانمی دیدم که با کالسکه فرزند شیرخواره اش و پسر بزرگش که کمک مادرش کالسکه را حرکت می داد، روی جدول نشسته بودند و استراحت می کردند. روی دیوار خیابان ها شعارهای گوناگونی نوشته بودند؛ ولی یک نوشته بیشتر از همه من را جذب کرد و آنجا فهمیدم مردم قم آغوششان را برای آقای شهید باز کرده اند: «آقای همه خوبی ها، به شهر قم خوش آمدید.»

محمد جواد
بهارلو

چشمانی با طعم حقیقی انتظار

دو روز مانده بود به تشییع رهبر شهید. از جایی که مستقر بودیم، مسیری طولانی تا مصلی داشتم و مجبور به تردد با مترو بودم. بعد از چند بار پرس و جو و عوض کردن خطوط مترو برای رسیدن به مصلای تهران، این دختر خانم توجهم را به خود جلب کرد. دخترکی خیلی بی تاب بود و این بی تابی را بعد از سال ها عکاسی می توانستم در چشمانش ببینم؛ تاجایی که بی تابی او من را به هم ریخت و اشکم جاری شد. دخترک مدام به مسیر مترو نگاه می کرد و در تکاپو بود. مطمئنم پیش خود می گفت پس چرا این قطار لعنتی نمی آید. به نوع انتظار کشیدنش خیلی غیبه خوردم، کادر را بستم و آن لحظه را ثبت کردم و همان نقطه نشستم. این افکار مدام در ذهنم پرسه می زد که در طول این همه سال، اگر به اندازه شوق این دختر بچه انتظار ظهور صاحب الزمان (عج) را می کشیدی چه می شد. افکار این چنینی دیوانه وار در ذهنم رد می شد و به شدت به هم ریخته بودم. همان لحظه احساس پیری کردم، فقط با یک نگاه که طعم حقیقی انتظار را می داد و با انتظاری که ما در زندگی های روزمره مان می کشیم، بسیار متفاوت بود.

محمد
قاسمی

شعله های خون خواه

ترکیب بندی این عکس با قرار گرفتن سه شخصیت در سطوح مختلف، روایتی چندبعدی از سوگ و ماتم را ارائه می دهد. دیوار نماد تکیه گاهی است که افراد به آن پناه برده اند و نشان دهنده سنگینی بار واقعیت است. مردی که تصویر رهبر شهید در کنارش است، ظاهراً تنهاست؛ اما گویا آن عکس، تنها همراه و مایه

دل گرمی اش است و قرار دادن دستش روی سرش نشان دهنده استیصال است، نه خستگی. خانمی که چادر روی سرش کشیده، نمادی از خلوت سوگ و فروپاشی درونی در عین حفظ حیاست. گویی چادر بر سرش کشیده تا رهگذاران اشک هایش را نبینند. گویی بین تاریکی چادرش به دنبال نوری می گردد که با رفتن رهبر آن را از دست داده. شخصیت بعدی با جمع کردن زانوها و گذاشتن انگشتان روی دهان، نشان دهنده حالت تأمل در عین حیرت است. او با پرچم یا لئارات الخامنه ای، پیوند میان سوگ ملی و ریشه های مذهبی را به تصویر می کشد. در کل، فضای عکس متمرکز بر غم درونی شخصیت هاست که برخلاف فریادهای بلند مردم حاضر در تشییع، با سکوت و انزوا روایت می شود. روز تشییع، صحنه چیزی فراتر از یک تشییع بود. تجسم روح یک ملت بود. نکته جالب این بود که مردم از همه اقشار و با همه وجودشان آمده بودند و همگی احساسی داشتند بین غم از دست دادن و شعله خون خواهی. بین این همه سوگ و ماتم، یک ستون قد علم کرده بود با این مضمون که ما فقط به خاطر سوگواری اینجا نیستیم و برای انتقام و بیعت با رهبر جدید آمده ایم. گرچه رهبر عوض شده، مسیر استقامت از همیشه جاری تر است.

محدثه
شیخی

دخترکان میناب روی قلب یک مرد

احساسی که آن روز در دل جمعیت موج می زد، اندوهی عمیق از یک فقدان بود؛ از دست دادن پدری که سایه اش بر سر امت بود. در کنار این غم سنگین، خشم زیادی بود؛ خشمی که در دل جمعیت می جوشید و با چشم هایی که گریه و غیرت در آن ها یکی شده بود، جریان داشت. آن روز، خیابان های تهران فقط محل عبور نبود؛ رگ هایی شده بودند که جریان حیات یک ملت را به نمایش می گذاشتند.

جمعیت با پرچم های قرمز، مثل خون در این رگ ها جاری بودند و نبض یک باور مشترک را در شهر می تپاندند. حضور میلیونی مردم از شهرهای مختلف ایران و کشورهای دیگر، نشان می داد که این عشق به رهبر، مرز نمی شناسد. در میان جمعیت، مردی بود که کلاه و لباسش را با گل و برگ آراسته بود و بر سینه اش، ردیف عکس شهدای میناب را آویخته بود؛ شهدایی که شاید هیچ کدام از شهر خودش نبودند، اما انگار همه را می شناخت. دست به شقیقه، سلامی رسمی و ایستاده تحویل می داد؛ انگار به جای یک نفر، ده ها نفر را همراه خودش به بدرقه آورده بود. نگاهش که به دوربین افتاد، فهمیدم چیزی که آن روز خیابان های تهران را پر کرده بود، فقط یک جمعیت میلیونی نبود؛ میلیون ها روایت کوچک بود که هر کدام یک اسم داشت، یک شهر، یک خانواده چشم به راه. این مرد، تنها یک نفر از آن جمعیت بود؛ اما در سینه اش ده ها شهید جاداده بود؛ شهدایی که لازم نبود خون مشترکی داشته باشند تا از آن آواهند. تشییع بزرگ آن روز، فقط بدرقه یک پیکر نبود؛ لحظه ای بود که یک ملت، خاطره و باورهایش را مرور می کرد و بر عهد خود ایستاد؛ عهدی که در دل جمعیت جاری بود؛ زیر بار ظلم نرویم تا پای جان. بعضی بدرقه ها پایان یک راه نیستند؛ آغاز مسئولیتی هستند که تا زنده ای، بر دوشت باقی می ماند.

فرزانه
نجفی

